

Mashhad University of
Medical Sciences

Mashhad Center for Studies
and Development of
Medical Sciences Education

Stressors and Coping Styles in Nursing Students of Khalkhal University of Medical Sciences and Islamic Azad University

Mehdi Ashorpoor¹, Reza Mahmoudi¹, Vahideh Aghamohammadi², Tahmineh Moradi³, Sajad Solhnezhad¹, Khadijeh Nasiri⁴

1. Student Research Committee, Khalkhal University of Medical Sciences, Khalkhal, Iran.

2. Department of Nutrition, Khalkhal University of Medical Sciences, Khalkhal, Iran.

3. Department of Nursing, Khalkhal Islamic Azad University, Khalkhal, Iran.

4. Department of Nursing, Khalkhal University of Medical Sciences, Khalkhal, Iran.

ARTICLE INFO

Article type

Original Research

Article history

Received:2024/12/22

Accepted:2025/02/16

Keywords

Stressors

Coping Styles

Students

Nursing

10.22038/hmed.2025.84785.1457

ABSTRACT

Introduction: Stress is an integral part of daily life. Nursing students are exposed to several stressors. Applying effective stress coping styles in nursing students can reduce stress during their studies and improve their physical and mental health. The present study aimed to investigate stressors and coping styles in nursing students in Khalkhal.

Materials & Methods: The present study is a descriptive cross-sectional study conducted using a census method on 174 nursing students at Khalkhal universities from April to July 2024. The instrument used in the present study was a three-part questionnaire including demographic characteristics, stressor factors and the Lazarus Coping Strategies Questionnaire. The validity and reliability of the questionnaires were investigated and confirmed in the present study. The data were analyzed using SPSS software.

Results: The findings of the present study showed that the highest score among the perceived stress domains was the university (2.64 ± 0.55) and the lowest score in the perceived stress domains was related to the clinical environments (2.53 ± 1.10). 70% of nursing students use coping strategies well.

Conclusion: The findings of the present study showed that the highest perceived stress among nursing students is of university studies and is related to exams and curriculum. Also, a high percentage of Khalkhal nursing students use stress coping styles. It seems that taking measures to reduce and manage stress by senior managers of nursing education is essential.

Cite this paper as:

Name of writer. Article title. Horizon of Medical Education Development. 2026;17(2):121-130

* Corresponding author: Khadijeh Nasiri

Email: khadije.Nasiri@yahoo.com

Address: Khalkhal University of Medical Sciences, Khalkhal, Iran

عوامل استرس‌زا و سبک‌های مقابله با آن در دانشجویان پرستاری دانشکده‌ی علوم پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی خلخال

مهدی عاشورپور^۱ ID، رضا محمودی^۱ ID، وحیده آقامحمدی^۲ ID، ته‌مین مرادی^۳ ID، سجاد صلح نژاد^۱ ID، خدیجه نصیری^۴ ID

۱. کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده علوم پزشکی خلخال، خلخال، ایران.

۲. گروه تغذیه، دانشکده‌ی علوم پزشکی خلخال، خلخال، ایران.

۳. گروه پرستاری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خلخال، خلخال، ایران.

۴. گروه پرستاری، دانشکده‌ی علوم پزشکی خلخال، خلخال، ایران.

مشخصات مقاله	چکیده
نوع مقاله مقاله پژوهشی	مقدمه: استرس به عنوان بخشی جدایی ناپذیر از زندگی روزانه محسوب می‌شود. دانشجویان پرستاری در معرض عوامل استرس‌زای متعددی قرار دارند. به کارگیری سبک‌های موثر مقابله با استرس در دانشجویان پرستاری می‌تواند از استرس‌های دوران تحصیل بکاهد و سلامت جسمی و روانی آنها را ارتقاء دهد. مطالعه‌ی حاضر با هدف بررسی عوامل استرس‌زا و سبک مقابله با آن در دانشجویان پرستاری خلخال انجام شد.
پیشینه پژوهش تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۰/۰۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۲۸	روش کار: پژوهش حاضر یک مطالعه‌ی توصیفی مقطعی می‌باشد که به روش سرشماری بر روی ۱۷۴ نفر از دانشجویان پرستاری دانشگاه‌های خلخال از فروردین تا تیر ۱۴۰۲ انجام شد. ابزار مورد استفاده در مطالعه‌ی حاضر پرسشنامه‌ی سه قسمتی شامل مشخصات دموگرافیک، بررسی عوامل استرس‌زا و پرسشنامه راهبردهای مقابله‌ای لازاروس می‌باشد. روایی و پایایی پرسشنامه‌ها بررسی و تایید شد. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شد.
کلمات کلیدی عوامل استرس‌زا سبک‌های مقابله‌ای دانشجویان پرستاری	نتایج: بیشترین نمره در بین حیطه‌های استرس درک شده، حیطه‌ی تحصیل در دانشگاه ($2/64 \pm 0/55$) و کمترین نمره در حیطه‌های استرس درک شده مربوط به حیطه‌ی محیط‌های بالینی ($1/10 \pm 2/53$) می‌باشد. ۷۰ درصد از دانشجویان پرستاری راهبردهای مقابله‌ای را بخوبی بکار می‌برند.
  10.22038/hmed.2025.84785.1457	نتیجه گیری: مجموع یافته‌های مطالعه‌ی حاضر نشان داد که بیشترین استرس درک شده در بین دانشجویان پرستاری در حیطه‌ی تحصیل در دانشگاه و استرس‌های مرتبط با امتحانات و برنامه‌ی درسی می‌باشد. همچنین درصد بالایی از دانشجویان پرستاری خلخال سبک‌های مقابله با استرس را بکار می‌گیرند. به نظر می‌رسد اتخاذ راهبردهای مقابله‌ای موثر توسط مدیران ارشد آموزش پرستاری ضروری به نظر می‌رسد.

نحوه ارجاع به این مقاله

Name of writer, Article title, Horizon of Medical Education Development. 2025;17(2):121-130

ایمیل: khadije.Nasiri@yahoo.com

*نویسنده مسئول: خدیجه نصیری

آدرس: گروه پرستاری دانشکده‌ی علوم پزشکی خلخال، خلخال، ایران.

مقدمه

تنیدگی، پدیده‌ای طبیعی است و به عنوان بخشی جدایی‌ناپذیر از زندگی روزانه محسوب می‌شود. استرس، به محرک‌های جسمی یا روانی گفته می‌شود که تعادل فرد را بر هم زده و باعث ایجاد واکنش‌های مقابله‌ای مختلفی می‌شود (۱). طبق تحقیقات انجام شده، عوامل استرس‌زا در رشته پرستاری در حیطه‌های مختلفی از جمله تحصیل در دانشگاه، محیط‌های بالینی و مسائل شخصی-اجتماعی تجربه می‌شود (۳، ۴). عواملی مانند تکالیف و بار کاری زیاد، امتحانات، کمبود وقت آزاد، استرس ایجاد شده توسط مربیان، استرس ناشی از همسالان و زندگی روزمره، مسئولیت‌های جدید و مسائل مالی نیز می‌توانند باعث استرس در دانشجویان شوند (۲، ۹). تمرینات بالینی، برای دانشجویان به دلیل ناآشنا بودن با محیط بیمارستان، نداشتن دانش و تجربه کافی و داشتن مسئولیت سنگین مراقبت از بیمار پر استرس می‌باشد (۵). آنان پس از اولین تجربه بالینی، از نظر سلامت روان آسیب پذیرتر می‌شوند (۶).

متداول‌ترین عوامل استرس‌زای مربوط به محیط بالین شامل ترس از موقعیت‌های جدید، خطاها، کار با تجهیزات مختلف، استرس ناشی از مراقبت از بیماران، چگونگی برقراری ارتباط با پرسنل و بیماران، شکاف بین دانش تئوری و عملی و فقدان نظارت بالینی است (۷، ۸). نتایج مطالعات نشان می‌دهد که تجربیات محیط بالین به عنوان اصلی‌ترین عامل استرس‌زا در دانشجویان پرستاری بوده و ۸۰ درصد دانشجویان پرستاری در محیط‌های بالینی، استرس متوسط را تجربه می‌کنند (۹، ۱۰). همچنین نتایج مطالعه شدایفت^۱ و همکاران، نشان داد که بیشترین عوامل استرس‌زای درک شده توسط دانشجویان پرستاری، مربوط به حجم بالای کار بالین و کارکنان پرستاری و همچنین استرس ناشی از مراقبت از بیماران است (۱۱). راهبردهای مقابله‌ای تلاش‌های فکری، هیجانی و رفتاری فرد است که هنگام رویارویی با استرس به منظور غلبه کردن و تحمل کردن یا به حداقل رساندن عوارض استرس به کار می‌برد (۱۲). راهبردها، فرآیندهایی پویا و مداوم هستند و به

طور کلی به ۲ دسته‌ی راهبرد مسئله‌مدار و راهبرد هیجان‌مدار تقسیم می‌شوند. راهبردهای مسئله‌محور، راهبردهایی را در بر می‌گیرند که در آنها فرد به جست و جوی اطلاعات بیشتر درباره مسئله، تغییر ساختار مسئله از نظر شناختی، محاسبات و اولویت دادن به حل مسئله می‌پردازد. در راهبردهای هیجان‌محور فرد به جای حل مسئله خود، تلاش می‌کند احساسات ناخوشایند خویش شامل عصبی و ناراحت شدن، گریه کردن، عیب‌جویی و اشتغال ذهنی را کاهش دهد (۱۳). شناسایی عوامل استرس‌زا در کنار شناسایی و بکارگیری سبک‌های مقابله با آنها، عامل بسیار مهمی در پیشگیری از استرس و پیامدهای منفی حاصل از آن است (۱۴). به کارگیری سبک‌های موثر مقابله با استرس در دانشجویان پرستاری می‌تواند از استرس‌های دوران تحصیل بکاهد و سلامت جسمی و روانی آنها را ارتقاء دهد (۱۵). حفظ و ارتقای سلامت جسمی و روحی دانشجویان پرستاری از اهمیت خاصی برخوردار است، چرا که به عنوان ارائه‌دهندگان خدمات مراقبتی در مراکز بهداشتی و درمانی، عهده‌دار سلامت جامعه در آینده خواهند بود (۷، ۱۶).

نتایج مطالعه‌ای که در بین دانشجویان پرستاری البرز انجام شد، نشان داد که میزان بکارگیری سبک‌های مقابله با عوامل استرس‌زا در ۱/۳ درصد از دانشجویان در سطح بالا، ۶۴/۵ درصد در سطح متوسط و ۲/۳۴ درصد در سطح ضعیف قرار داشت. سبک مقابله‌ای ارزیابی مجدد مثبت بیشترین استفاده را در میان دانشجویان داشت (۱۷). لذا با توجه به اهمیت سلامت دانشجویان رشته‌ی پرستاری بعنوان بزرگترین گروه ارائه‌ی خدمات درمانی در آینده (۱۸) و لزوم آگاهی از وضعیت موجود جهت اجرای اقدامات آموزشی، مطالعه‌ی حاضر با هدف بررسی عوامل استرس‌زا و سبک‌های مقابله با آن در دانشجویان پرستاری دانشکده‌ی علوم پزشکی خلخال و دانشگاه آزاد اسلامی واحد خلخال طراحی و اجرا شد.

¹ Shdaifat

روش کار

پژوهش حاضر یک مطالعه‌ی توصیفی تحلیلی مقطعی می‌باشد که پس از کسب مجوز از معاونت پژوهشی دانشکده‌ی علوم پزشکی خلخال و با کد اخلاق IR.KHALUMS.REC.1402.016 در سال ۱۴۰۲ بر روی ۱۷۴ نفر از دانشجویان پرستاری دانشگاه‌های سراسری و آزاد اسلامی شهر خلخال انجام شد. مطالعه به روش سرشماری و پس از توضیح اهداف مطالعه و کسب رضایت آگاهانه از شرکت‌کنندگان انجام شد. معیارهای ورود به مطالعه شامل دانشجویان ترم سه و بالاتر و معیارهای خروج عدم تمایل به شرکت در مطالعه بود. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش، پرسشنامه سه قسمتی می‌باشد که قسمت اول مربوط به مشخصات دموگرافیک دانشجویان شرکت‌کننده در مطالعه شامل سن، جنس، ترم تحصیلی، محل تولد (شهر و روستا)، محل سکونت فعلی (خوابگاهی و غیر خوابگاهی) علاقمندی به رشته‌ی پرستاری، سابقه بیماری مرتبط با روان یا مصرف دارو به این علت می‌باشد. قسمت دوم پرسشنامه بررسی عوامل استرس‌زای بوده که شامل ۶۷ گویه در قالب معیار لیکرت ۵ درجه‌ای به صورت خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم، به هیچ وجه، با نمره‌گذاری ۵ تا ۱ برای بررسی ۳ حیطه به این شرح می‌باشد: تحصیل در دانشگاه (۱۹ گویه)، محیط‌های بالینی (۳۳ گویه) و شخصی-اجتماعی (۱۵ گویه).

مجموع نمرات هر حیطه به عنوان نمره آن حیطه و مجموع نمرات آیت‌ها به عنوان نمره کل ابزار می‌باشد. نمره کل ابزار بین ۶۵ تا ۳۲۵ می‌باشد و به منظور تعیین مهمترین موضوع تنش‌زا در هر حیطه، میانگین نمره در آن حیطه بین ۱ تا ۵ تعیین و گزارش شد. روایی این پرسشنامه توسط ده نفر از اعضای هیات علمی دانشکده‌ی علوم پزشکی خلخال تایید و پایایی آن با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۹ تعیین شد. قسمت سوم پرسشنامه راهبردهای مقابله‌ای لازاروس و فالکمن^۲ می‌باشد و دارای دارای ۶۶ گویه در دو قالب کلی راهبرد مقابله‌ای مساله‌مدار با چهار زیرمقیاس

جستجوی حمایت اجتماعی (۶ گویه)، حل مساله (۶ گویه)، مسئولیت‌پذیری (۴ گویه) و ارزیابی مجدد مثبت (۷ گویه) بود و راهبرد هیجان‌مدار با چهار زیرمقیاس رویارویی (۶ گویه)، خویشتن‌داری (۷ گویه)، گریز و اجتناب (۸ گویه) و دوری‌گزینی (۶ گویه) است. در عبارات این پرسشنامه، واکنش‌ها، افکار، آرزوها، تمایات و اقدامات ممکن در رابطه با عوامل استرس‌زا توصیف شده است. ۱۶ گویه این پرسشنامه انحرافی است و ۵۰ گویه دیگر این پرسشنامه شیوه‌ی مقابله فرد را مورد ارزیابی قرار می‌دهند. نمره‌گذاری آن براساس طیف لیکرت (اصلاً، بعضی اوقات، معمولاً و زیاد) به ترتیب از صفر تا ۳ است. پس از جمع نمرات هر پرسشنامه، نمره بین ۰ تا ۶۶، نشانه میزان بکارگیری سبک مقابله‌ای فرد در حد پایین؛ نمره بین ۶۶ تا ۱۱۰، نشانه میزان بکارگیری سبک مقابله‌ای فرد در حد متوسط؛ و نمره بین ۱۱۰ تا ۱۹۸، نشانه میزان بکارگیری سبک مقابله‌ای فرد در حد بالا می‌باشد.

در مطالعه‌ی حاضر روایی ابزار بر اساس نظرات ده نفر از اعضای هیات علمی گروه پرستاری دانشگاه‌های علوم پزشکی اردبیل و خلخال تایید شد. همچنین پایایی آن با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۸ محاسبه شد. داده‌ها پس از جمع‌آوری با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS نسخه‌ی ۲۶ تجزیه و تحلیل شد. با استفاده از شاخص‌های توصیفی فراوانی، درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار مشخصات دموگرافیک و نمره‌ی عوامل استرس‌زا و سبک‌های مقابله‌ای بدست آمد. سطح معنی‌داری آیین آزمون‌ها ($P < 0.05$) در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

مطالعه با شرکت ۱۷۴ نفر از دانشجویان پرستاری انجام شد. میانگین و انحراف معیار سن شرکت‌کنندگان در مطالعه ۲/۴۶ ± ۲۱/۸۷ و میانگین و انحراف معیار ترم تحصیلی آنها ۴/۳۸ ± می‌باشد. مجموع یافته‌های مطالعه‌ی حاضر نشان داد اکثریت شرکت‌کنندگان مجرد، زن، علاقمند به رشته‌ی

² Lazarus & Folkman

پرستاری، بدون سابقه‌ی مصرف داروهای روانپزشکی و بدون سابقه‌ی بیماری‌های روانی می‌باشند (جدول ۱)

جدول ۱: مشخصات دموگرافیک دانشجویان شرکت کننده در مطالعه

متغیر		N (%)		متغیر		N (%)	
جنسیت	مرد	۷۱	(۴۰/۸)	وضعیت تاهل	مجرد	۱۶۸	(۹۶/۶)
	زن	۱۰۳	(۵۹/۲)		متاهل	۶	(۳/۴)
سابقه‌ی مصرف داروهای روانپزشکی	بله	۱۳	(۷/۵)	سابقه‌ی بیماری روانی و عاطفی	بله	۵۷	(۳۲/۸)
	خیر	۱۶۱	(۹۲/۵۰)		خیر	۱۱۷	(۶۷/۲)
دانشگاه	سراسری	۶۷	(۳۸/۵)	علاقه‌مندی به رشته	بله	۱۴۱	(۸۱/۵)
	آزاد	۱۰۷	(۶۱/۵۰)		خیر	۳۳	(۱۸/۵)
وضعیت اقتصادی	ضعیف	۱۴	(۸)	وضعیت سکونت	خوابگاهی	۸۹	(۵۱/۱)
	متوسط	۱۳۶	(۷۸/۲)		غیر خوابگاهی	۸۵	(۴۸/۹)
	خوب	۲۴	(۱۳/۸)				

میانگین و انحراف معیار استرس درک شده در دانشجویان پرستاری خلخال $۰/۵۴ \pm ۲/۵۵$ می‌باشد. بیشترین نمره در بین حیطه‌های استرس درک شده حیطه‌ی تحصیل در دانشگاه با میانگین و انحراف معیار $۰/۵۵ \pm ۲/۶۴$ و کمترین نمره در حیطه‌ی استرس درک شده مربوط به حیطه‌ی محیط‌های بالینی با میانگین و انحراف معیار $۱/۱۰ \pm ۲/۵۳$ می‌باشد. همچنین در حیطه‌ی تحصیل در دانشگاه، فشردگی برنامه‌های امتحانات، در حیطه‌های محیط‌های بالینی اشتباه در مراقبت از بیمار و در حیطه‌ی شخصی اجتماعی مشکلات مربوط به مسائل اقتصادی بیشترین انحراف و معیار را به خود اختصاص داده است. وضعیت بکارگیری سبک‌های مقابله‌ای در جدول ۲ آورده شده است (جدول ۲).

جدول ۲: میانگین و انحراف معیار عوامل استرس زا و حیطه‌های مربوط به آن و سبک‌های مقابله با آن و وضعیت بکارگیری سبک‌های مقابله‌ای در دانشجویان پرستاری دانشگاه‌های سراسری و آزاد خلخال

حیطه‌ی محیط‌های بالینی	فوت بیمار	$۱/۲۶ \pm ۳/۲۲$
	نمره کل حیطه	$۱/۱۰ \pm ۲/۵۳$
حیطه‌ی شخصی اجتماعی	مشکلات مربوط به مسائل اقتصادی	$۱/۲۶ \pm ۳/۰۲$
	مسئولیت‌های حرفه‌ای پرستاری	$۱/۲۰ \pm ۳/۰۱$
	ناکافی بودن تسهیلات رفاهی	$۱/۳۳ \pm ۲/۹۹$
	نمره کل حیطه	$۰/۷۲ \pm ۲/۵۷$
	نمره کل	$۰/۵۴ \pm ۲/۵۵$
محورهای راهبردهای مقابله‌ای	ابعاد سبک‌های مقابله‌ای	میانگین و انحراف معیار
مساله مدار	جستجوی حمایت اجتماعی	$۳/۰۷ \pm ۹/۰۱$
	حل مساله	$۲/۷۳ \pm ۹/۶۰$
	مسئولیت پذیری	$۲/۰۷ \pm ۶/۶۵$
	ارزیابی مجدد مثبت	$۳/۲۷ \pm ۱۱/۵۵$
هیجان مدار	رویاریابی	$۲/۵۷ \pm ۶/۹۰$
	خوبشستن داری	$۲/۹۶ \pm ۱۰/۵۹$
	گریز و اجتناب	$۳/۵۹ \pm ۸/۸۹$
	دوری‌گزینی	$۲/۷۶ \pm ۶/۶۷$
	نمره کل	$۱۷/۸۹ \pm ۹۲/۵۹$
میزان بکارگیری سبک‌های مقابله‌ای	ضعیف	$۱۸ (۱۰/۳۴)$
	متوسط	$۳۳ (۱۸/۹۶)$
	بالا	$۱۲۳ (۷۰/۷۰)$

حیطه‌های عوامل استرس زا	گویه‌های یا بیشترین میانگین حیطه	میانگین و انحراف معیار
حیطه تحصیل در دانشگاه	فشردگی برنامه‌های امتحانات	$۱/۱۱ \pm ۳/۶۰$
	فشردگی بودن برنامه‌های درسی	$۱/۱۴ \pm ۳/۵۴$
	دشواری مطالب درسی	$۱/۰۴ \pm ۳/۴۳$
	نمره کل حیطه	$۰/۵۵ \pm ۲/۶۴$
	اشتباه در مراقبت از بیمار	$۱/۲۲ \pm ۳/۳۵$
	احتمال آسیب زدن به بیمار	$۱/۳۴ \pm ۳/۲۳$

بحث

مجموع یافته‌های مطالعه حاضر نشان داد که حیطه‌ی تحصیل در دانشگاه بیشترین عامل استرس درک شده در دانشجویان پرستاری دانشگاه‌های علوم پزشکی خلخال و آزاد اسلامی می‌باشد. در همین راستا نتایج مطالعات مشایخی و نهالی (۱۷)، نشان داد که بیشترین عامل استرس‌زا در بین دانشجویان پرستاری البرز و اصفهان حیطه‌ی محیط‌های بالینی می‌باشد که با یافته‌های مطالعه‌ی حاضر همخوانی ندارد.

به نظر می‌رسد محیط بالینی کوچک و کم تنش که تعداد دانشجویان حاضر در محیط‌های بالینی کمتر بوده و تعامل بین استاد و دانشجو و پرسنل و دانشجویان بهتر شکل می‌گیرد، از دلایل این مغایرت نتایج می‌باشد. در این مطالعه فشرده‌ی برنامه‌های امتحانی، فشرده‌ی برنامه‌های درسی و دشواری مطالب درسی بیشترین نمرات را در حیطه‌ی تحصیل در دانشگاه داشتند. نتایج مطالعه‌ی مروری مجراشی نشان داد که تکالیف و حجم کار آموزشی دانشجویان پرستاری از عوامل استرس‌زا در دانشجویان پرستاری می‌باشد که با یافته‌های مطالعه‌ی حاضر هم راستا می‌باشد (۲۰).

در حیطه‌ی محیط‌های بالینی احتمال اشتباه در مراقبت از بیمار، احتمال آسیب زدن به بیمار و فوت بیمار از عوامل استرس‌زا در این مطالعه می‌باشد. که با یافته‌های مطالعات دیگر هم راستا می‌باشد (۱۷، ۲۱-۲۳). مراقبت به عنوان یک عنصر اساسی در حرفه خدمات بهداشتی درمانی مطرح است (۲۴). هرچند دانشجویان پرستاری در مراقبت از بیماران همانند پرستاران مسولیت یکسانی ندارند؛ اما در معرض فشارهای روانی مشابه قرار دارند (۲۵) و منجر به تجربه‌ی استرس‌های متعدد از سوی آنها می‌شود. در حیطه‌ی شخصی اجتماعی بیشترین استرس درک شده مسائل مربوط به اقتصادی، مسولیت‌های حرفه‌ای پرستاری می‌باشد. در همین راستا مشایخی و همکاران نیز به نتایج مشابهی دست یافتند (۲۰). این در حالی است که در مطالعه‌ی دربان مربی بیشترین عامل استرس‌زا در دانشجویان مربی می‌باشد (۲۶).

گوماتی^۳ نیز در مطالعه‌ی خود مشکلات مالی را از عوامل درون فردی استرس‌زا در دانشجویان پرستاری گزارش کرد (۲۷). افزایش هزینه‌های زندگی دانشجویی، اقامت در شهری دیگر و هزینه‌های ایاب و ذهاب از جملات مشکلات مالی دانشجویان پرستاری می‌باشد که بر استرس درک شده‌ی دانشجویان تاثیر گذار می‌باشد. همچنین نتایج یک مطالعه‌ی مرور سیستماتیک در عربستان نشان داد که استرس بالای دانشجویان پرستاری ناشی از فشار کاری سنگین ناشی از مراقبت می‌باشد که نشان دهنده‌ی مسولیت‌های سنگین حرفه‌ای می‌باشد که با یافته‌های مطالعه‌ی حاضر همخوانی دارد (۲۸).

بخشی دیگر از یافته‌های مطالعه‌ی حاضر نشان داد که بیش از ۷۰ درصد از دانشجویان پرستاری دانشگاه‌های سراسری و آزاد خلخال سبک‌های مقابله با استرس را بکار می‌گیرند که این میزان از یافته‌های مطالعات مشابه بیشتر می‌باشد. در همین راستا نتایج مطالعه‌ی مشایخی در ایران نشان داد که بیش از ۵۰ درصد از دانشجویان، سبک‌های مقابله با استرس را بکار می‌گیرند (۱۷).

نتایج مطالعه‌ی در چین نشان داد که اکثریت دانشجویان پرستاری از سبک‌های مقابله‌ای مثبت استفاده می‌کنند (۲۹). به کارگیری سبک‌های موثر مقابله با استرس در دانشجویان پرستاری می‌تواند از استرس‌های دوران تحصیل بکاهد و سلامت جسمی و روانی آنها را ارتقاء دهد (۱۶). استفاده از سبک‌های مقابله‌ای برای دانشجویان پرستاری روند پویا و مفیدی است که با هدف رشد بقاء و حفظ سلامتی جسمی و روحی فرد صورت می‌گیرد. از محدودیت‌های مطالعه‌ی حاضر می‌توان به تعداد کم دانشجویان پرستاری شاغل به تحصیل در دانشکده‌ی علوم پزشکی خلخال و دانشگاه آزاد اسلامی خلخال اشاره کرد. لذا پیشنهاد می‌شود مطالعات آینده با حجم نمونه‌ی بزرگتر و در دانشگاه‌های متعدد انجام گیرد.

^۳ Gomathi

نتیجه گیری

مجموع یافته‌های مطالعه‌ی حاضر نشان داد که بیشترین استرس درک شده در بین دانشجویان پرستاری در حیطه‌ی تحصیل در دانشگاه و استرس‌های مرتبط با امتحانات و برنامه‌درسی می باشد. سطوح بالای استرس می‌تواند بر عملکرد تحصیلی و اجتماعی دانشجویان تاثیرگذار باشد، بنابراین اتخاذ تدابیری از قبیل گنجانیدن دوره‌های آموزشی مدیریتی و مقابله با استرس در برنامه‌های آموزشی رشته‌ی پرستاری و آموزش اساتید پرستاری در راستای حمایت از دانشجویان در کاهش استرس و بکارگیری راهبردهای مناسب مقابله با آن در دانشجویان پرستاری ضروری به نظر می‌رسد.

تقدیر و تشکر

بدینوسیله محققین از تمامی دانشجویان شرکت کننده در مطالعه تقدیر و تشکر به عمل می‌آورند.

تضاد منافع

هیچ گونه تعارض منافی توسط نویسندگان بیان نشده است.

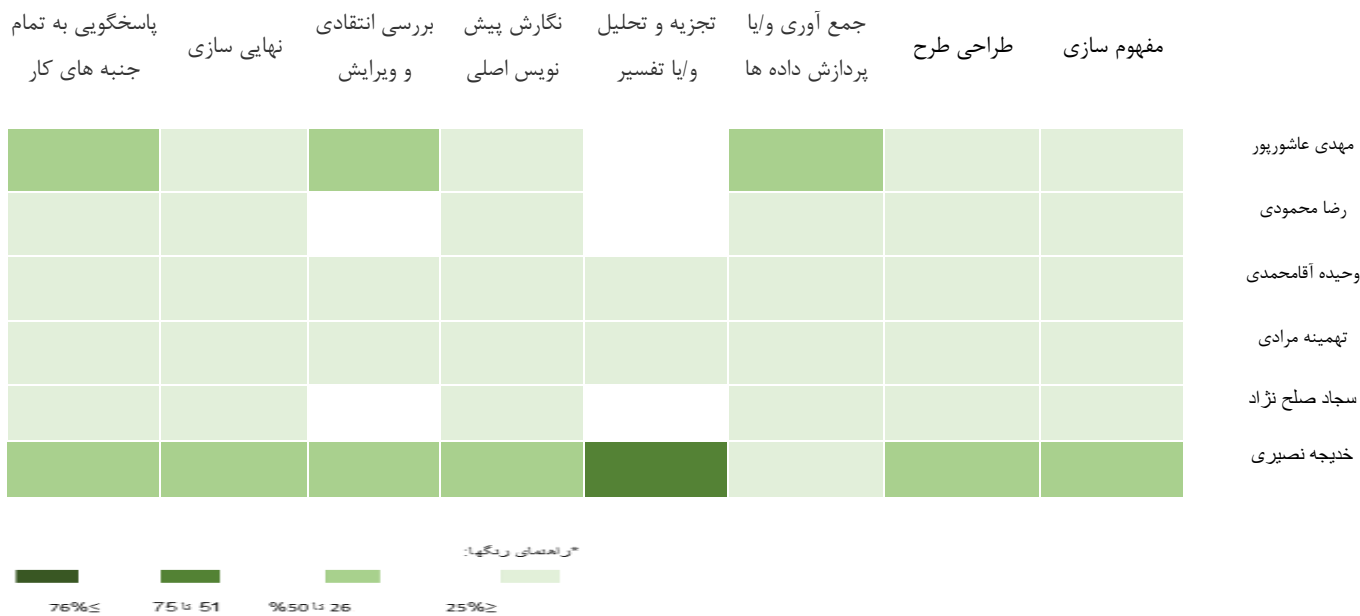
حمایت مالی

این مطالعه مصوب کمیته‌ی تحقیقات دانشجویی دانشکده‌ی علوم پزشکی خلخال با کد پژوهشی -IR-KHS-1402-08-65 بوده و توسط معاونت پژوهشی دانشکده علوم پزشکی خلخال حمایت مالی شده است.

ملاحظات اخلاقی

پژوهش حاضر پس از تایید و اخذ مجوز از کمیته اخلاق دانشکده‌ی علوم پزشکی خلخال و با کد اخلاق IR.KHALUMS.REC.1402.016 انجام شد.

مشارکت نویسندگان

References

1. Ammar F. A study on factors inducing stress among students in nursing college. *International Journal of Science and Society*. 2021;3(1):121-5. <https://doi.org/10.54783/ijssoc.v3i1.277>
2. Labrague LJ, McEnroe-Petitte DM, Papathanasiou IV, Edet OB, Tsaras K, Leocadio MC, et al. Stress and coping strategies among nursing students: an international study. *Journal of Mental Health*. 2018;27(5):402-8. <https://doi.org/10.1080/09638237.2017.1417552> PMID:29261007
3. Yıldırım N, Karaca A, Ankaralı H, Açıköz F, Akkuş D. Stress experienced by Turkish nursing students and related factors. *Clinical and Experimental Health Sciences*. 2016;6(3):121-8. <https://doi.org/10.5152/clinexphealthsci.2016.061>
4. Madian A, Abdelaziz MM, Ahmed H. Level of stress and coping strategies among nursing students at Damanhour University, Egypt. *Am J Nurs Res*. 2019;7(5):684-96. <https://doi.org/10.12691/ajnr-7-5-3>
5. Kang YS, Choi SY, Ryu E. The effectiveness of a stress coping program based on mindfulness meditation on the stress, anxiety, and depression experienced by nursing students in Korea. *Nurse education today*. 2009;29(5):538-43. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2008.12.003> PMID:19141364
6. Asadizaker M, Abed Saeedi Z, Abedi H. Development of clinical teaching process of the fundamentals of nursing with participatory approach: an action research. *Journal of Qualitative Research in Health Sciences*. 2014;3(2):175-89.
7. Ab Latif R, Nor MZM. Stressors and coping strategies during clinical practice among diploma nursing students. *The Malaysian journal of medical sciences: MJMS*. 2019;26(2):88. <https://doi.org/10.21315/mjms2019.26.2.10> PMID:31447612 PMCID:PMC6687220
8. Bahadır-Yılmaz E. Academic and clinical stress, stress resources and ways of coping among Turkish first-year nursing students in their first clinical practice. *Kontakt*. 2016;18(3):e145-e51. <https://doi.org/10.1016/j.kontakt.2016.08.001>
9. Poorheidari M, DELVARIAN ZM, Yahyae S, Montazeri A. Study of the stressful experiences of midwifery students during clinical education in the labor room. 2018. <https://doi.org/10.29252/rme.9.4.66>
10. Raji M, Masoudiyekta L, Tajfar A, Ajaman M, Bahrami N. A study of clinical environment stressors in male and female students of Dezful University of Medical Sciences, Iran. *Strides in development of medical education journal*. 2017;13(6):530-8.
11. Shdaifat EA, Jamama A, Al-Amer M. Stress and coping strategies among nursing students. *Global Journal of Health Science*. 2018;10(5):33. <https://doi.org/10.5539/gjhs.v10n5p33>
12. Delgarm H, Bagheri N, Sabet M. The relationship between emotional self-regulation and resilience with coping style for stress in university students. *Journal of behavior in clinical psychology* 2019;13(52): 67-76.
13. Saadat S, Asghari F, Jazayeri R. The relationship between academic self-efficacy with perceived stress, coping strategies and perceived social support among students of University of Guilan. *Iranian Journal of Medical Education*. 2015;15:67-78.
14. Roshanaei G. Relationship between clinical education stressors and coping strategies in paramedic students of Hamadan University of Medical Sciences. *Journal of Medical Education and Development*. 2019
15. Shankar PR, Cox A, Leon G, Kumaresan E, Dakubo G. Stress and Coping Strategies among Undergraduate Nursing and Medical Students at American International Medical University, St Lucia. *Education in Medicine Journal*. 2018;10(4). <https://doi.org/10.21315/eimj2018.10.4.3>
16. Shamsaei F, Yaghmaei S, Sadeghian E, Tapak L. Survey of stress, anxiety and depression in undergraduate nursing students of Hamadan University of Medical Sciences. *Iranian journal of psychiatric nursing*. 2018;6(3):26-31.
17. Nasrin M, Mahsa K, Maryam A, Shirin R. Stressors and Coping Styles from the Perspective of Nursing Students in Alborz University of Medical Sciences. *Journal of Nursing Education (JNE)*. 2022;10(6).
18. Mahmoodi H, Hasanpoor E, Zareipour M, Housaenpour H, SHARIFI SP, Babazadeh T. Compare the health promoting behaviors among nurses, health and administrative staff. 2016. <https://doi.org/10.29252/ijn.29.99.100.56>
19. Nahali P, Alavi A, Sadeghi N. Comparison of Clinical Education Stressors from the Perspective of Apprenticeship and Internship Nursing Students and Instructors. *Horizon of Medical Education Development*. 2024;15(4):17-26.
20. Majrashi A, Khalil A, Nagshabandi EA, Majrashi A. Stressors and coping strategies among nursing students during the COVID-19 pandemic: scoping review. *Nursing Reports*. 2021;11(2):444-59.

<https://doi.org/10.3390/nursrep11020042>

PMid:34968220 PMCID:PMC8608052

21. Aslan H, Akturk U. Nursing education stress levels of nursing students and the associated factors. *Annals of Medical of Research*. 2018;25(4). <https://doi.org/10.5455/annalsmedres.2018.06.108>

22. Alshahrani Y, Cusack L, Rasmussen P. Undergraduate nursing students' strategies for coping with their first clinical placement: Descriptive survey study. *Nurse education today*. 2018;69:104-8.

<https://doi.org/10.1016/j.nedt.2018.07.005>

PMid:30029041

23. Al-Gamal E, Alhosain A, Alsunaye K. Stress and coping strategies among Saudi nursing students during clinical education. *Perspectives in psychiatric care*. 2018;54(2):198-205.

<https://doi.org/10.1111/ppc.12223>

PMid:28523717

24. Sunaryo H, Nirwanto N, Manan A. The effect of emotional and spiritual intelligence on nurses' burnout and caring behavior. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*. 2017;7(12):1211.

<https://doi.org/10.6007/IJARBS/v7-i12/3753>

25. Onieva-Zafra MD, Fernández-Muñoz JJ, Fernández-Martínez E, García-Sánchez FJ, Abreu-Sánchez A, Parra-Fernández ML. Anxiety, perceived stress and coping strategies in nursing students: a cross-sectional, correlational,

descriptive study. *BMC medical education*. 2020;20:1-9.

<https://doi.org/10.1186/s12909-020-02294-z>

PMid:33081751 PMCID:PMC7574568

26. Darban F, Bagheri M, Behnam Vashani H, Hajiabadi F. Evaluation of stressors in clinical education from the perspective of nursing students of Mashhad school of nursing and midwifery. *Horizon of Medical Education Development*. 2020;11(1):64-78.

27. Gomathi S, Jasmindebora S, Baba V. Impact of stress on nursing students. *International Journal of Innovative Research and Advanced Studies*. 2017;4(4):107-10.

28. Labrague LJ, McEnroe-Petitte DM, De Los Santos JAA, Edet OB. Examining stress perceptions and coping strategies among Saudi nursing students: A systematic review. *Nurse education today*. 2018;65:192-200.

<https://doi.org/10.1016/j.nedt.2018.03.012>

PMid:29602137

29. Liu J, Yang Y, Chen J, Zhang Y, Zeng Y, Li J. Stress and coping styles among nursing students during the initial period of the clinical practicum: A cross-section study. *International journal of nursing sciences*. 2022;9(2):222-9.

<https://doi.org/10.1016/j.ijnss.2022.02.004>

PMid:35509703 PMCID:PMC9052268